

Književnost.

Knjige Družbe svetega Mohorja.

Došle so zopet knjige Družbe svetega Mohorja, stalni in vedno pričakovani in priljubljeni gost skoraj vsake slovenske hiše.

Bil je čas, ko se je začela opazati pri Mohorjevi družbi neka odrvenelost in se je bilo bati, da zaide v šablono. Sedaj pa moremo konstatirati, da je videti na vseh straneh sveže delovanje in pulziranje življenja. Vodstvo se brez dvoma trudi, da bi vzdržalo družbo na svoji višini, ali če mogoče še povzdignilo. Poudariti moramo, da to ni lahko in zahteva mnogo truda in dela. Naše življenje se vedno bolj diferencira in Mohorjevi družbi bo vedno težje ustrezati na vse strani. Še pred leti smo imeli skoraj izključno samo kmetško množico in izdavanje Mohorjevih knjig je bilo veliko bolj enostavno. Kar je bilo izobraženejših oseb, so se zadovoljile z vsako stvarjo iz samega rodoljubja.

Sedaj se pa pri nas vedno bolj ločijo stanovi in sloji. Vedno bolj narašča samostojni delavski stan, ki zahteva zase vpoštevanja. Narašča srednje izobraženstvo in polizobraženi proletarijat, na katerega se je tudi treba vedno bolj ozirati. Naša inteligenca je pa tako na vse strani preobložena z različnimi narodnimi davki, da ni več voljna žrtvovati niti majhne vsote, ako ne vidi pri tem koristi in uspeha.

Vedno težje je torej Mohorjevi družbi ustrezati vsestranskim željam in potrebam. Toda priznati se mora, da se je letos potrudila. Mnogo bi tu lahko našli nasvetov in načrtov v zadevi izdajanja knjig in raznih reform, ki bi se lahko izpeljale. Toda tu ni za to mesto in kakor je videti, dobiva odbor od vseh strani nasvetov in načrtov dovolj. Morda je celo bolje, da nastopa previdno in ne hiti s preradikalnimi izpremembami.

Število udov je narastlo za 275. Največ prirastka je dala lavantinska škofija, namreč 868, za njo Amerika 314. Majhne prirastke ima djakovska, sekovska in videmska škofija. V poslednji znaša prirastek 98 udov, kar je jako veselo dejstvo. Padlo je število udov po vseh drugih škofijah, največ v ljubljanski za 390, občutno je padlo število udov v gorški, tržaški in somboteljski škofiji.

Padec v Ljubljani nima nobenega pomena. Število udov je tu tako visoko, da se ne bo nikdar več veliko dvignilo, ampak neprenehoma variiralo. Poleg tega se je ravno na Kranjskem v zadnjih letih slovstveno delovanje tako razvilo, da Mohorjeve knjige ne pridejo toliko do veljave. Na Štajerskem je domača slovstvena produkcija manjša in potreba Mohorjevih knjig večja. Sicer pa ne moremo tajiti, da bi tudi na Kranjskem lahko še nekoliko poskočilo število udov, ako bi se razvila jako intenzivna agitacija. Žalostno pa je, da je padlo število naročnikov po obmejnih krajih. Tu je potreba Mohorjeve družbe največja in padec je pripisati samo pomanjkanju primerne agitacije. Tu bi morda mogla poseči vmes „Slovenska Straža“.

Letos je izdala Mohorjeva družba vsega skupaj 8 knjig, 6 jih dobijo vsi udje, ostali dve se dobita

pa proti doplačilu ali pa v zameno za katero prejšnjih. Stara znanca sta Koledar in Večernice. Poleg tega je izdala še troje leposlovnih, dvoje nabožnih in eno poljudno znanstveno knjigo.

Koledar Družbe svetega Mohorja. — Zunanja oblika Koledarja je ista kakor prejšnja leta. Imenik udov ni več celoten, ampak samo zapisnik novo pristopivših. Menda bo s to izpremembo skoraj vsak zadovoljen. Urejen je Koledar skrbno in natančno. Poleg navadne koledarske vsebine prinaša mnogo leposlovnega in poljudno znanstvenega blaga.

PROGNANI PORTUGALSKI KRALJ MANUEL

Veselo je opaziti, da se oglašajo pri Mohorjevi družbi od leta do leta bolj razni mlajši pisatelji. Včasih je ravno Mohorjeva družba tožila, da nima pisateljskega naraščaja.

Pesmi so priobčili v letošnjem Koledarju sledeči pesniki: Anton Medved, Ks. Meško, Fr. Neubauer, dr. Ivan Pregelj in A. Hribar. Anton Medved je priobčil štiri pesmice. Prvi dve sta bolj opis ilustracije, in pesniški dar našega pokojnega sodelavca pri njih ne pride toliko do veljave. Najboljša je v narodnem duhu zložena „Kolednica“.

Ks. Meško je priobčil spet daljšo zbirko nagrobnih napisov, med katerimi se nahajajo biseri narodne poezije, polne globokega čustvovanja. Naj bi našel posnemovalcev med Slovenci, ki bi se posvetili med nami tako zapuščeni vedi, kakor je ljudoznanstvo. Poleg tega je priobčil Meško v Koledarju več izvirnih pesmi. Krasna je kratka pesmica „Svet“, tudi „Ob vrnitvi“ je prav lepa. Čudno pa je, kako da sta bili